

FAMILIEVERNKONTORET I VEST-AGDER
Att.v/leder Sandra Furset
Markens gate 35
4612 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon

Carl Otto Christiansen, 37 01 75 21

Rapport etter tilsyn med Familievernkontoret i Vest-Agder

Innledning

Rapporten er utarbeidet etter et tilsyn utført som systemrevisjon. Fokus er gjennomgang av styringsdokumenter/rutiner, intervjuer av ansatte og leder ved familievernkontoret. Statsforvalteren er gitt myndighet til å føre tilsyn med virksomheten ved familievernkontorene i fylket, jf. § 3 i Lov om familievernkontorene.

Statsforvalteren har rett til innsyn i nødvendige opplysninger i forbindelse med utøvelsen av tilsynsoppgaven jf. § 3 i Lov om familievernkontorene.

Formålet med tilsynet er å påse at lover og regelverk blir fulgt ved familievernkontoret. Tilsynsmyndigheten har sin oppmerksomhet rettet mot alle forhold som har betydning for familievernkontorets virksomhet og vurdere om familievernkontoret gjennom sine styringstiltak oppfyller sine plikter i tråd med lovens krav.

Innholdsfortegnelse

Innledning.....	1
Tilsynets tema og omfang.....	3
Gjennomføring av tilsynet	3
Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet	3
Beskrivelse av faktagrunnlaget.....	4
Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag.....	7
Statsforvalterens konklusjon.....	8
Dokumentunderlag.....	8

Tilsynets tema og omfang

De lovpålagte oppgavene, jf. § 1

- Taushetsplikt, jf. §§ 5, 5a, 6 og 7
- Opplysningsplikt-/meldeplikt til barneverntjenesten, jf. § 10

Gjennomføring av tilsynet

Systemrevisjonen omfattet følgende aktiviteter:

- Revisjonsvarsel ble sendt ut 12.09.2023.
- Gjennomgang av oversendt dokumentasjon etterspurt i varselbrevet.
- Åpningsmøte ble avholdt 03.11.2023
- 5 personer ble intervjuet, inkludert leder. En fra kontoret i Farsund, resterende fra kontoret i Kristiansand.
- Sluttmøte ble avholdt 08.11.2023

Aktuelt lovgrunnlag for tilsynet

Lov om familievernkontorene § 3 Tilsyn

«Statsforvalteren er gitt myndighet til å føre tilsyn med virksomheten ved familievernkontorene i fylket. Statsforvalteren har rett til innsyn i nødvendige opplysninger i forbindelse med utøvelsen av tilsynsoppgaven».

Et tilsyn er en kontroll med om driften av virksomheten er i samsvar med lov- og forskriftsbestemmelser. Vi gir derfor en oversikt over kravene som ble lagt til grunn i tilsynet.

§ 1 Familievernkontorenes oppgaver

«Familievernet er en spesialtjeneste som har familierelaterte problemer som sitt fagfelt. Familievernkontorene skal gi et tilbud om behandling og rådgiving der det foreligger vansker, konflikter eller kriser i familien.

Familievernkontorene skal foreta mekling etter lov om ekteskap § 26 og barnevelovn

§ 51. Familievernkontorene skal bistå der retten oppnevner en ansatt fra familievernet etter barnelova § 65 a.

Familievernkontorene bør også drive utadrettet virksomhet om familierelaterte tema. Dette kan bestå av veiledning, informasjon og undervisning rettet mot hjelpeapparatet og publikum

Familier, par eller enkeltpersoner kan henvende seg direkte til et familievernkontor. Lege, psykolog, medisinsk eller sosial institusjon eller offentlig myndighet kan henvise klienter til familievernkontor».

§ 5 Taushetsplikt

«Enhver som utfører arbeid eller tjeneste for et familievernkontor har taushetsplikt etter helsepersonelloven §§ 21 og 23 med mindre annet fremgår av loven her»

§ 5a Taushetsplikt og opplysningsplikt ved mekling

«Den som foretar mekling etter lov om ekteskap § 26 og barneloven § 51 og § 61 første ledd nr.2 har taushetsplikt om det som kommer fram om personlige forhold i forbindelse med oppdraget».

§ 6 Taushetsplikt -samtykke

«Taushetsplikt er ikke til hinder for at opplysninger gjøres kjent for dem opplysningene direkte gjelder, eller for andre i den utstrekning de som har krav på taushet samtykker.

For barn under 16 år, skal samtykke gis av foreldrene eller foresatte. Etter hvert som barnet utvikles og modnes skal barnets foreldre høre hva barnet har å si før samtykke gis. Det skal legges vekt på hva barnet mener. Er barnet mellom 12 og 16 år, skal det legges stor vekt på hva barnet mener.

Dersom et barns interesse tilsier det kan statsforvalteren eller departementet bestemme at opplysningene skal være undergitt taushetsplikt selv om det foreligger samtykke etter annet ledd»

§ 7 Taushetsplikt i forhold til samarbeidende personell

«Taushetsplikten er ikke til hinder for at opplysninger gjøres kjent for annet personell ved det enkelte kontor av hensyn til klientbehandlingen med mindre klienten motsetter seg dette, og det etter forholdene kan og bør respekteres».

§ 10 Opplysningsplikt til barneverntjenesten

«Fagpersonell ved familievernkontor skal i sitt arbeid være oppmerksomme på forhold som kan føre til tiltak fra barneverntjenestens side.

Fagpersonellet skal uten hinder av taushetsplikt melde fra til barnevernstjenesten uten ugrunnet opphold

- a. *når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt når det er grunn til å tro at et barn har en livstruende eller annen alvorlig sykdom eller skade og ikke kommer til undersøkelse eller behandling,*
- b. *når det er grunn til å tro at et barn med nedsatt funksjonsevne eller et spesielt hjelpetrengende barn ikke får dekket sitt særlige behov for behandling eller opplæring,*
- c. *når et barn har vist alvorlige atferdsvansker ved å begå alvorlige eller gjentatte lovbrudd, ved problematisk bruk av rusmidler, eller ved å ha vist annen form for utpreget normløs atferd,*
- d. *når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel.*

Fagpersonellet plikter også å gi opplysninger etter pålegg i samsvar med barnevernsloven § 13-4 b».

Beskrivelse av faktagrunnlaget

Her gjøres det rede for hvordan virksomhetens aktuelle tjenester fungerer, inkludert virksomhetens tiltak for å sørge for at kravene til kvalitet blir overholdt. Virksomheten Familievernkontoret i Vest-Agder er organisert som er privat stiftelse med avdelinger i Kristiansand og Farsund.

Familievernkontorenes hovedoppgaver er definert i Lov om familievernkontorer § 1 første og annet ledd.

Familievernkontoret skal gi brukerne et tilbud som tilfredsstillende de krav som følger av gjeldende lover, forskrifter og statlige føringer. Dette gjelder også nye oppdrag overordnet myndighet forutsetter løst ved familievernkontorene.

Oppdragsgiver for virksomheten er Barne – og Likestillingstillingsdepartementet (BLD) ved Barne-, ungdoms- og familieetaten (Bufetat), region sør. Familievernkontoret har en driftsavtale med bufetat datert i 2014. Kontoret har pr 2022 18,7 stillingshjemler.

Sykefraværet i 2022 er 15,72 %. Høyt sykefravær skyldes i hovedsak 3 ansatte som har vært langtidssykemeldte. Korttidsfraværet utgjør 3,41 % av samlet fravær. Det foreligger ikke informasjon som relaterer sykefraværet til arbeidsmiljøet. Kontorene har pr. i dag tre eksterne meklere.

Bufetat har innført et krav til ventetid som innebærer at kliniske saker skal tilbys konsultasjon innen 4 uker. Det fremkommer av årsrapporten til familievernkontoret at de har innfridd kravet for meklingsaker og kliniske saker i 2022. Av intervjuene fremkommer det at de for meklingsakene har klart å oppfylle kravet også i år. For de kliniske sakene når de ikke fristen, slik at det i noen saker kan gå 5 til 6 uker før det blir tilbudt samtale. Kontoret i Farsund brukes noen ganger som avlastning for kontoret i Kristiansand for å redusere ventetiden.

Aldersgruppen som benytter kontorets tilbud, er stabil fra år til år. Majoriteten ligger mellom 20 og 50 år. Hyppigste årsak til henvendelse er relasjonelle vansker i parforholdet. Deretter følger foreldresamarbeid etter samlivsbrudd, vansker mellom foreldre - barn og individuelle problem, som de vanligste årsakene.

Kontoret har et variert gruppetilbud som del av det kliniske arbeidet. Det fremgår av årsrapporten fra 2022 at gruppetypene er «Kvinnegruppe» (kvinner utsatt for partnervold), «Flerfamiliegruppe» (barn utsatt for eller vitne til vold i nær relasjon), Minikurs for foreldre (foreldreferdigheter under konflikt), kurs for førstegangsførelse (Godt samliv), kurs for par (bufferkurs), samt kurs/gruppe for foreldre fratatt omsorg for egne barn (BIO kurs).

Utadrettet virksomhet

Det ble i 2017 formelt etablert et samarbeid mellom ATV Kristiansand, Barnevernstjenesten for Kristiansandsregionen, samt Kristiansand kommunes familiesentre. Samarbeidets fokus har vært voldstematikk. Det har vært møter i dette fora hver 3 uke med egen representant fra familievernkontoret.

Familievernkontoret har også bidratt med undervisning til studenter ved UiA.

«Butt» (barn og unges tverrfaglige team) både i Farsund og Lyngdal er på den ene siden tverretattlig samarbeid, men også utadrettet virksomhet der det informeres om kontorets tilbud til samarbeidspartnere og direkte til enkeltpersoner/familier som benytter tilbudet. To av kontorets ansatte ved avd. Farsund har møtt fast til BUTT møtene.

Lovpålagte oppgaver

Familievernkontorets kjerneoppgaver er å gi tilbud om veiledning, behandling og rådgivning til familier der det foreligger vansker, konflikter eller kriser. Kontoret har føringer på at de som henvender seg til familievernkontoret skal få tilbud om samtale innen 4 uker.

Gjennom intervjuene kommer det frem i forhold til klientsamtaler at ventetiden på 4 uker overholdes, men det forekommer at klienten selv ønsker å vente/utsette timen av ulike årsaker. Ved inntak ble alle henvendelser registrert av kontorpersonalet. Gjennom intervjuene ble det klart at det stort sett er kontorpersonale som setter opp prioriteringsliste, og booker direkte inn på ledige timer. Kontoret praktiserer ikke inntaksteam.

Kontorpersonale tar direkte kontakt med terapeutene der de er i tvil om det haster. Ordningen ved kontoret er slik at det er fast telefonvakt tilgjengelig hver ukedag, denne kan også benyttes som en service til klienter som har meklingsfaglige spørsmål utover det de kontorpersonale kan besvare. Kontorpersonale og leder har ukentlige flyt-møter, der inntak og enkeltsaker drøftes.

Mekling

Ventetiden for første meklingsamtale er satt til 3 uker, de oppfyller denne fristen slik det er nå. Merkantil tar imot henvendelsene om mekling, på telefon blir partene i meklingen stilt spørsmål fra et foreldresamarbeidsskjema, hvor svarene registreres inn. Ut ifra svarene på skjema blir meklingsene delt inn i kategorier «A-B-C!». Hvor i «A» er foreldrene enige, og «B» er liten grad av konflikt. I disse sakene vil også barn bli spurt om å være med.

«C» er de uenige og i «C!» er høy konflikt, rus eller vold, og det settes inn to meklere i både «C og C!». I disse sakene blir ikke barnet spurt om deltakelse ved første samtale. Der det foreligger høy konflikt og liten grad av tillit mellom partene oppfordrer meklerne til at partene tar imot flere timer, eventuelt individuelle samtaler, egne samtaler med barn, minikurs og fellessamtaler. Meklerne kan gi opptil 7 timer i de sakene hvor de ser det er mulighet for å få partene til å bli enige om en avtale.

Taushetsplikt-samtykke- reservasjonsretten

I intervjuene er det kommet frem at de ansatte ved Familievernkontoret har rutine for å informere om taushetsplikt, deling av informasjon mellom ansatte, innhente av samtykke fra klienter. I første samtale skal klientene få informasjon om disse punktene, samt at de kan reservere seg mot å dele informasjon mellom terapeuter. Det skrives da i journalen at de reserverer seg, og det samme gjelder dokumentasjon vedr. taushetsplikt og samtykke.

Ved vår gjennomgang fremkommer det at informasjonspunktene er en del av malen som brukes, og terapeutene informerer om det som står i malen. Ved gjennomgang av journalene ser Statsforvalteren at det kommer frem i enkelte journaler om klientene har reservert seg eller ikke når det er tale om å reservere seg mot at informasjon deles med andre på kontoret. Terapeutene opplever det som sjelden at noen reserverer seg mot dette.

Opplysningsplikt/ meldeplikt til barnevernet

Familievernkontoret har en skriftlig rutine for hvordan ansatte skal gå frem når de gjennom sitt arbeid får en bekymring for et barn. Rutinen omtaler også temaer som utløser meldeplikten. I intervjuene opplyser alle ansatte at de er kjent med rutinen, og alle er klare på at de har et selvstendig ansvar for å melde, uavhengig om leder var enig eller ikke. Bekymringer ble drøftet med leder og andre på kontoret, og de ansatte var trygge på at de fikk hjelp til dette. Dette ble bekreftet ved Statsforvalterens gjennomgang av dokumentasjon knyttet til meldinger. I de fleste tilfellene ble foreldrene informert om at Familievernkontoret hadde en bekymring, og dette var det vanligste. Foreldrene ble ikke informert, der terapeuten var bekymret for at barnet ble utsatt for vold eller seksuelle overgrep.

Internkontroll, risikovurderinger og avvik

Familievernkontorets leder kan hente frem en aktivitetsrapport. Som viser nøkkeltall, som for eksempel, om de har gitt tilbud innen fastsatte frister, ventetid og tema for samtalene. De har en perm for nyansatte med rutiner og beskrivelser av arbeidsoppgaver.

Familievernkontoret har et avvikssystem. Dette fungerer ikke ifølge leder og det brukes ikke. Mye går til kontorleder og de tenker å utvikle en mal for dette hvor leder skal på kopi.

Vurdering av faktagrunnlaget opp mot aktuelt lovgrunnlag

Lovbestemte oppgaver

Familievernkontoret er en spesialtjeneste som tilbyr et lavterskeltilbud med veiledning, rådgivning og behandling av familier og enkeltpersoner som har behov for det. Klienter trenger ingen henvisning til familievernkontoret for å få denne hjelpen. Familievernkontoret i Vest-Agder har kriterier for å prioritere saker. Dette har de gode rutiner på og det kommer frem gjennom intervjuene at det er en felles forståelse blant de ansatte om disse kriteriene. Prioriteringen foretas av merkantilt personell, som kan samarbeide og be om veiledning fra leder og ansatte på kontoret med lang erfaring.

Mekling er også en av de lovbestemte oppgavene som er lagt til familievernkontoret. Det fremstår som meklerne har stort søkelys på å få til avtaler, blant annet ved at partene tar imot flere meklingstimer. Det foreligger et godt system for mekling, der alle krav i meklingsforskriften blir fulgt opp. Dette blir bekreftet gjennom intervjuene og ved gjennomgang av meklingsprotokoller og annen dokumentasjon.

I tillegg til å oppfylle kravene om de lovpålagte oppgavene, vurderer statsforvalteren at Familievernkontoret også driver utadrettet virksomhet i tråd med loven.

Taushetsplikt-samtykke

Kontoret har en god praksis ved at de alltid informerte klientene om arbeidsmetodene deres ved inntak. Spørsmål knyttet til taushetsplikt lå inne i journalnotat malen. Klientene vil da ha mulighet til reservasjon, og det vil komme frem av journal dersom de har reservert seg.

Statsforvalteren mener at det gjennom intervjuene og øvrig dokumentasjon fremgår at reservasjonsretten blir spurt eksplisitt om. Det er ikke kommentert i alle journalnotatene om reservasjonsretten blir tatt opp direkte med klientene, men det er spor av dette i flere. I intervjuene bekreftes det at dette i all hovedsak gjøres.

Statsforvalteren mener at denne praksisen sikrer at klienten gjøres kjent med sin reservasjonsrett og at de vet hva de samtykker til.

Opplysningsplikt/meldeplikt til barneverntjenesten

Tilsynet ser at rutinen som omhandler dette tema er allmenn kjent på kontoret. Det kommer frem av intervjuene at det blir drøftet med leder og andre på kontoret om melding skal sendes til barnevernet. Det har ikke vært situasjoner hvor det har vært uenighet i forhold til om en bekymringsmelding skulle sendes eller ikke.

Gjennom intervjuer fremkommer det at alle vet at meldeplikten er personlig, og at det skal meldes selv om leder er uenig. Statsforvalteren anser at praksisen er i tråd med loven.

Internkontroll

Familievernkontoret er en liten virksomhet og må ha en internkontroll som er tilpasset størrelsen på virksomheten. Etter tilsynets vurdering har Familievernkontoret et styringssystem som sikrer at de driver forsvarlig og at de har god kvalitet på sine tjenester. Det vektlegges at aktivitetsrapporten gir leder en god oversikt over driften.

Statsforvalteren vurderer at det avvikssystemet som nå foreligger ikke er formålstjenlig, da vi ser at dette ikke benyttes. Vi anbefaler derfor at Familievernkontoret etablerer et avvikssystem som fungerer og som de ansatte vil benytte.

Statsforvalterens konklusjon

Statsforvalteren mener at det er en bevissthet ved kontoret knyttet til meldeplikten til barnevernstjenesten, og at denne er personlig. Det fremgikk også ved gjennomgang av journaler og i intervjuer at det var sendt flere meldinger, jfr Lov om familievernkontorer § 10.

Statsforvalteren mener at merkantil tillegges sentrale oppgaver knyttet til klientoppgaver ved første kontakt. Merkantil vurderer med dette dels alvorlighetsgrad og hastegrad. Kontoret har en ordning med telefonvakt hvor merkantile kan drøfte alvorlige saker med en terapeut. Statsforvalteren vurderer fremdeles at dette kan være sårbart, da de ikke er behandlere og må ta vanskelige avgjørelser alene.

Statsforvalteren konkluderer med at det ikke foreligger brudd på familievernkontor loven §§ 1, 5, 5a, 6, 7 og 10.

Dokumentunderlag

Virksomhetens egen dokumentasjon knyttet til daglig drift og andre forhold av betydning som ble oversendt under forberedelsen av revisjonen:

- Organisasjonskart
- Oppdatert oversikt over ansatte, kompetanse, arbeidsoppgaver og ansettelsestid og stillingsbrøk
- Funksjonsbeskrivelse for sekretær, terapeut, kontorleder og teamleder
- Driftsavtalen med Bufetat
- Stiftelsens vedtekter
- Familievernkontorets årsmelding 2022
- Uttak av statistikk fra FADO som viser antall meklinger, inkludert ventetid/tidsbruk for tidsrommet i 2022.
- Oversikt over eksterne meklere, og antall saker de ha hatt.
- Foreløpig skisse til virksomhetsplan 2024 til 2026
- Rutiner for å melde bekymring til barnevernet
- De 10 siste bekymringsmeldingene som er sendt barnevernstjenesten.
- 4 saker hvor det er vurdert bekymringsmelding til barnevernstjenesten, men ikke sendt.
- Familievernets tjenestekatalog
- Brosjyrer fra våre kurs og gruppetilbud.
- Dokumentasjon på kontorets samarbeid med barnevernstjenesten er delvis under revidering i regionalt strategiarbeid, jf. vedlagte skisse til virksomhetsplan.

Oversikt over oppmøte på åpningsmøte og sluttmøte

NAVN	STILLING OG UTDANNELSE	ÅPNINGSMØTE	SLUTTMØTE
1.Sandra E. Furset	Leder/sykepleier/familieterapeut	X	X
2. Tom Åge Besteland	Familieterapeut/psyk.sykepleier		X
3. Jorund B. Jølstad	Familieterapeut/pedagog	X	X
4.Herman Wiig Næs	Psykolog	X	
5.Inger Ulrikke Møller	Pykologspesialist/stedf.leder	X	X
6.Betty Sebastian	Kontor/merkantil	X	
7.Odd Axel Aronsen	Psykologspesialist	X	X
8.Hilde Gunn Jensen	Familieterapeut/spes.miljøterapi	X	
9.Ingrid Vindal Eriksen	Familieterapeut/sosionom	X	X
10.Bente Fjellestad	Kontorleder	X	X
11. Marit E. Reinertsen	Familieterapeut/Sykepleier	X	
12.Asbjørn Heskestad	Familieterapeut/Sosionom	X	X
13.Arild Sandes	Styreleder		X
14.Ronny F. Johnsen	Familieterapeut	X	X
15.Roy Arya Pedersen	Familieterapeut	X	X
16. Gunvor T. Bratli	Familieterapeut	X	X
17. Brit Solberg	Kontorfaglig	X	X

Disse deltok fra tilsynsmyndigheten:

Jurist/revisor Katrine Dahle

Revisjonsleder Carl Otto Christiansen

Kopi til:

BARNE-, UNGDOMS- OG
FAMILIEDIREKTORATET

avd.familievernet

Postboks
2233

3103 TØNSBERG